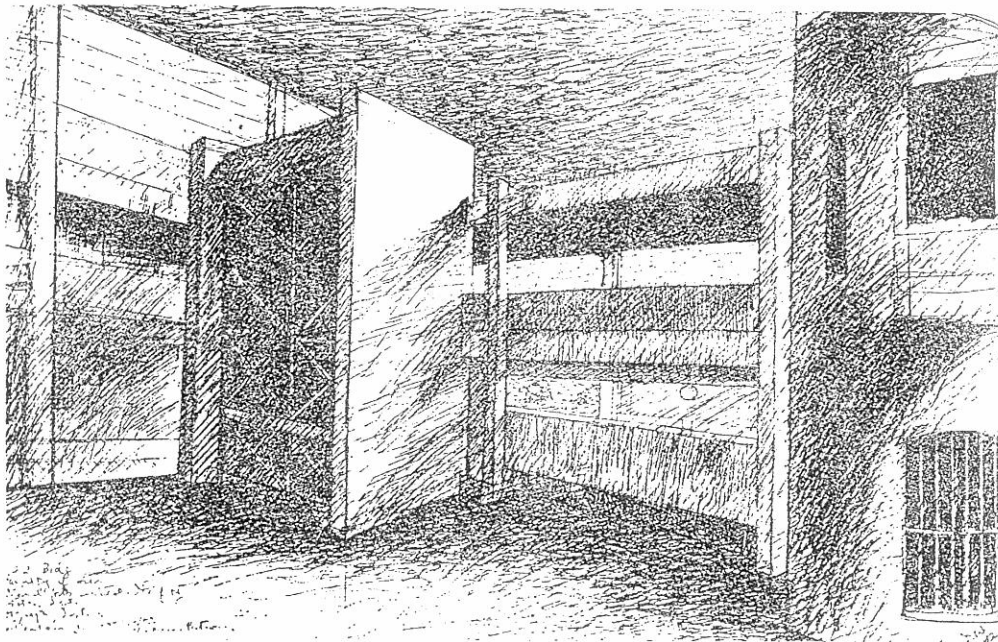

ทัศนศิลป์บันทึก ๒๕๑๑-๒๕๓๑

ดำรง วงศ์อุปราช*

๑

ยี่สิบปีผ่านไปช่างไวยิ่ง
นึกถึงสิ่งที่ทำยังจำได้
มาที่นี้^๑, ๑๑ ก่อนจากไป
ศึกษาในอเมริกาวิชาการ
เป็นปีแรกของการตั้งอักษรศาสตร์
มีทั้งปราชญ์ทั้งเปรื่องมาเนืองแน่น
มุ่งบุกเบิกศิลปศาสตร์ปฐมแดน
อีกทั้งแปลนตั้งวิทยาลัยในคราวเดียว

มีทั้งอักษรศาสตร์แลทบทแก้ว
ช่วยกันแผ้วช่วยกันถางทางศาสตร์ศิลป์
อยู่รวมกันในเอ-๑ ทั้งนอนกิน
ศึกษาสนับแต่เสร็จเขตเดียวกัน

ผู้คึกคักทำระบบถือท่านหม่อมหลวงปิ่น
ผู้ชาญศิลปศาสตร์คือท่านอาจารย์บุญเหลือ
สองท่านนี้คือผู้ถือหางเสือเรือ
ช่วยหนุนเกือกก่อกองตังผืนนา

* ผู้อำนวยภาระโครงการจัดตั้งหอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒ สิงหาคม ๒๕๒๑-๑ เมษายน ๒๕๒๘.
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหมวดวิชาทัศนศิลป์, คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

๕๔

ยังมีอีกมากมายอีกหลายท่าน
ผู้ร่วมงานร่วมทุกข์สุขปทุม
ท่านเหล่านั้นควรได้รับคำชื่นชม
ความนิยมชื่นชอบตอบแทนคุณ

๒

ผมกลับมาพอดิบปี ๑๓

ซึ่งเป็นยามยังไม่พัฒนาวิชาศิลป์
แต่ก็มีความสนใจศิลปะและศิลปิน
วิชาศิลป์ควรขยายเป็นหลายวิชา

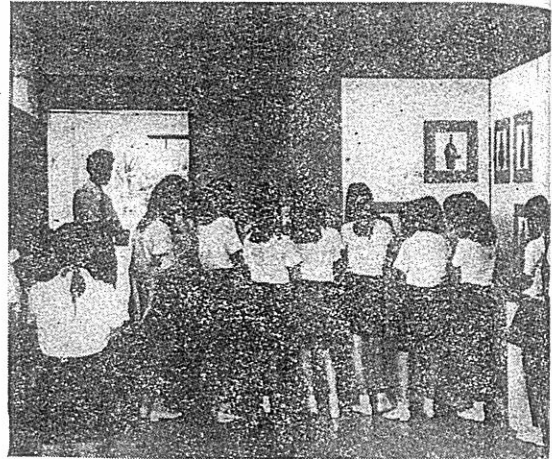
อาจารย์บุญเหลือที่ท่านเป็นปราชญ์
เฉลียวฉลาดกว้างไกลในศาสตร์ศิลป์
ท่านรู้ว่าศิลป์นั้นเป็นจินต์
จึงให้ศิลป์อยู่กับศาสตร์เช่นปราชญ์ทำ

จัดให้ศิลป์อยู่คู่กับศาสตร์ทั้งปราชญ์คิด
ได้บัณฑิตสมบรูณ์มีคุณค่า
เป็นผู้ที่มีจินต์มีปัญญา
รู้มรรคาชีวิตวิถีทาง

๓

ผมจึงคิดพัฒนาวิชาศิลป์
ที่เอื้อจินต์เอื้อปัญญาพาสร้างสรรค์
ให้ศิลป์ศาสตร์กลมกลืนยืนด้วยกัน
เพื่อสร้างสรรค์สังคมให้ร่มเย็น

ทัศนศิลป์สี่วิชาเข้ามาแต่งอักษรศาสตร์
พร้อมกับนาฏและดนตรีมีพร้อมสรรพ
ให้นักศึกษาผู้ใฝ่ศิลป์จินต์เรียนกัน
เพื่อครบครันเป็นบัณฑิตจิตสมบรูณ์

ทัศนศิลป์

การเรียนการสอนสมัยนั้นมันลำบาก
ที่เสนยากเพราะขาดอุปกรณ์สถานที่
อาศัยห้องเรียนห้องหนึ่งจึงพอมี
พอเป็นที่เรียนสอนตอนเริ่มกาล

๔

ท่านหม่อมหลวงปิ่นท่านสงสาร
จึงเริ่มการเรือนไม้ให้ใช้สอย
ได้ย้ายไปปี ๑๔ สมรคอย
ได้ใช้สอยจัดกิจกรรมและจำเรียน

ศูนย์แห่งใหม่มีการทำ
จัดกิจกรรมหลายอย่างทางด้านศิลป์
เช่นนิทรรศการ งานนักศึกษา และศิลปิน
เผยแพร่ศิลป์ไปสู่หมู่ชุมชน

๕

อาจารย์เจตนาช่วยอีกแรงหนึ่ง
เป็นผู้ซึ่งช่วยกันสรรหาที่ศิลป์
ได้สถานที่ทรงพล ๒ ต้องตามจินต์
ทัศนศิลป์จึงย้ายไปได้ที่ดี

ปี ๑๕ เป็นปีใหม่ได้โลก
เริ่มเปิดโลกกว้างไกลไปนอกถิ่น
อึ้ง เอ็ง เติ้ง ประทิมการสิงคโปร์ศิลปิน
ทัศนศิลป์แต่งงานเป็นกรประเดิม

เปิดศูนย์ทัศนศิลป์ที่แห่งใหม่
ได้อาจารย์วินัย ผู้นำพล อีกคนหนุน
ทั้งหลายฝ่ายหลายพวกช่วยคำจุน
สนับสนุนทัศนศิลป์ในถิ่นเรา

นอกจากด้านการเรียนเพียรศึกษา
ตลอดเวลาจัดกิจกรรมทำแพร่หลาย
จัดนิทรรศการศิลป์ขึ้นมาราย
เพื่อกระจายความรู้สู่ชุมชน

ได้ขยายหัววิชาเป็นสิบห้า
ซึ่งเรียกว่าวิชาโททัศนศิลป์
ให้ผู้สนใจศาสตร์ศิลป์และศิลปิน
ในท้องถิ่นได้มาศึกษากัน

๖

ปี ๑๖ จึงได้ฤกษ์เบิกศึกษา
เปิดสิบห้าวิชาศาสตร์ทัศนศิลป์
สอนโดยอาจารย์ชาววิชาและศิลปิน
รวมทั้งสิ้นด้วยกันนั้นสามคน

ภาวหน้าที่ของอาจารย์และนักศึกษา
มิได้มาจำกัดแต่เรียนสอน
เราตระหนักหน้าที่มีต่อประชากร
ตามขั้นตอนเผยแพร่ศิลป์ในถิ่นเรา

อาจารย์วิบูลย์เข้ามาในช่วงนี้
ก็พอดีเราต้องการอาจารย์สอน
อาจารย์ก็เพิ่งจบจากศิลปากร
ได้ช่วยสอนวิชาการด้านภาพพิมพ์

๗

ปี ๑๙ และ ๒๑ ไปญี่ปุ่น
เพราะได้ทุนไปค้นคว้าและศึกษา
ในด้านศิลปะและวิทยา
ได้กลับมาปี ๒๐ วันพอควร

อาจารย์วิบูลย์เข้ามาสอนในตอนนั้น
ทำหน้าที่สอนประวัติศาสตร์ศิลป์
เป็นอันว่าเรามีอาจารย์ ๓ ศิลปิน
ประวัติศาสตร์ศิลป์คนหนึ่งซึ่งพอควร

๘

ปัจจุบันนี้มี ๑๘ วิชา
ครบคราครบถ้วนกระบวนศาสตร์ศิลป์
ทั้งศาสตร์เกี่ยวกับศิลป์และเกี่ยวกับศิลปิน
รวมโครงการศิลป์สรรค์สร้างอย่างสมบูรณ์

ทัศนศิลป์ในฐานะศิลปศาสตร์
มีบทบาทสมควรล้วนเหมาะสม
ได้บรรลุเป้าหมายตามเจตนารมย์
เพื่อส่งเสริมคุณค่าและวิชาคน

ไม่ได้หวังอะไรมาจากโลกนี้
มุ่งทำดีให้ได้ในทุกสถาน
ทำดีที่สุดในงานการ
ทั้งบริหารวิชาการงานส่วนรวม

ประโยชน์ส่วนรวมที่ดีที่สุด
ที่มนุษย์ควรพิศกิดให้สูง
พิจารณาการใดให้ผดุง
ยุติธรรมนำรุ่งมั่งงูธรรม

มหาวิทยาลัยนี้ของใครผู้ใดหรือ
ควรยึดถือเป็นส่วนรวมร่วมสนอง
อุดมการณ์สูงส่งควรจกมอง
ให้ทั้งผองมีส่วนร่วมความเป็นไป

จงมองไปสู่นาคคหน้า
แม้กิดข้าคิดน้อยจกถอยหลัง
สถาบันอื่นเขาครบถ้วนล้วนพล้ง
เราล้าหลังมากมายหลายร้อยปี

ถ้ายังพอใจในบุญเก่า
เท่ากับเขลาไม่แจ้งแห่งสมัย
อาจไม่ทำให้ซึ่งถึงบรรลย์
แต่กายใจอัมพาตขาดความเจริญ
กล่าวมานเพื่อชี้ให้เห็นหลัก
ให้เห็นมรรคเห็นธรรมที่น่าผล
ความรู้จริงและสัจธรรมนั้นคงทน
ในหมู่นชนที่มีธรรมนำความดี

ได้ทำหน้าที่สอนแลบริหาร
เป็นเวลานานสิบแปดปีมีอาวุโส
ถึงอย่างไรไม่คิดเป็นใหญ่โต
อายุไซ้ห้าสิบสองต้องจวนไป
ขณะยังอยู่ต้องทำหน้าที่ให้ดีที่สุด
เพื่อให้มนุษย์ชาติศาสตร์ทั้งหลาย
เป็นมรรคผลจนได้แม้ไม่ตาย
ยังไม่สายสร้างศิลป์แก่แผ่นดินไทย ๕

บันทึกระหว่างวันที่ ๕-๑๑ เมษายน ๒๕๓๑ ณ มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม

ด้วยอธิบดีบัญชาการ

เดือนเพ็ญ บรรพกาญจน์ รุ่ง ๒

ธนาคารกรุงเทพจำกัด สาขาสามพราน นครปฐม

โทร. (๐๓๔) ๓๑๑๒๕๑-๒